تاوان فاصله دامداری تا ویترین قصابی

در حالی که قیمت هر کیلو دام زنده در بازار حدود ۷۰۰ هزار تومان است، اما نرخ برخی قطعات گوشت در بازار به بیش از ۲.۵ میلیون تومان رسیده، اختلافی که در کنار اعلام وضعیت مناسب تولید و عرضه دام داخلی، این پرسش را مطرح می‌کند که چرا بهبود شرایط تولید هنوز به کاهش قیمت گوشت برای مصرف‌کنندگان منجر نشده است؟

گوشت قرمز به‌عنوان یکی از منابع مهم تامین پروتئین در سبد غذایی خانوار، این روزها با قیمت‌های متفاوتی در بازار عرضه می‌شود؛ به‌گونه‌ای که نرخ برخی قطعات گوشت گوسفندی و گوساله از دو میلیون تومان عبور کرده و حتی به حدود دو میلیون و ۶۰۰ هزار تومان رسیده است. این در حالی است که فعالان حوزه دام از ثبات نسبی قیمت دام زنده و بهبود وضعیت تولید در کشور خبر می‌دهند؛ موضوعی که بار دیگر پرسش‌هایی درباره عوامل مؤثر بر قیمت نهایی گوشت و فاصله میان بازار دام و بازار مصرف مطرح کرده است.

قیمت دام زنده چقدر است؟

رئیس شورای تامین دام کشور درباره قیمت دام زنده اظهار کرد: در حال حاضر قیمت هر کیلوگرم بره نر کشتاری سنگین در محدوده ۶۹۰ تا ۷۲۰ هزار تومان قرار دارد. همچنین قیمت بره ماده حدود ۷۰۰ هزار تومان و بره‌های نیم‌گوشت در محدوده ۶۸۰ هزار تومان است. قیمت سایر گروه‌های دام سبک از جمله میش، بز و بزغاله در برخی دسته‌ها حدود ۵۰۰ تا ۵۲۰ هزار تومان است. در مجموع، بازار دام سبک در شرایط ثبات نسبی قرار دارد و در برخی گروه‌های دام کشتاری حتی کاهش قیمت نیز مشاهده شده است.

پوریان درباره وضعیت دام سنگین نیز گفت: قیمت هر کیلوگرم گاو زنده در محدوده ۵۲۰ تا ۵۷۰ هزار تومان و قیمت گاومیش بین ۵۰۰ تا ۶۱۰ هزار تومان قرار دارد. قیمت برخی گروه‌های دام سبک و سنگین به یکدیگر نزدیک شده، اما همچنان تفاوت‌هایی متناسب با نوع دام و شرایط عرضه وجود دارد.

▣ افزایش وزن دام‌های کشتاری و بهبود وضعیت عرضه گوشت

وی با اشاره به وضعیت کشتار دام در کشور اظهار کرد: در پاییز امسال میزان کشتار و عرضه گوشت در سطح مناسبی قرار داشته و نکته قابل توجه، تغییر ترکیب دام‌های کشتاری نسبت به سال گذشته است. در سال جاری بخش بیشتری از دام‌های عرضه‌شده برای کشتار را دام‌های پرواربندی و دارای وزن بالا تشکیل می‌دهند. افزایش وزن دام‌های کشتاری به معنای افزایش میزان گوشت استحصالی و بهبود ظرفیت تامین بازار است.

پوریان با بیان اینکه کشتار دام در کشور به دو شکل رسمی و غیررسمی انجام می‌شود، گفت: بخشی از کشتار در کشتارگاه‌های صنعتی و رسمی و بخشی نیز در کشتارگاه‌های سنتی و محلی صورت می‌گیرد. با در نظر گرفتن مجموع این بخش‌ها، حجم گوشت تولیدی در سال جاری نسبت به سال گذشته وضعیت مناسبی داشته است. حفظ این شرایط، به‌ویژه در وضعیت فعلی که بازار با شوک‌های اقتصادی و افزایش هزینه‌های تولید مواجه است، اهمیت زیادی دارد و می‌تواند به استمرار تأمین گوشت مورد نیاز کشور کمک کند.

قیمت روز گوشت

بر اساس مشاهدات میدانی خبرنگار ایسنا از یکی از مراکز فروش گوشت در محدوده آزادی (۱۰ آبان)، هر کیلوگرم ماهیچه گوسفندی دو میلیون و ۱۵۰ هزار تومان، راسته گوسفندی با استخوان دو میلیون و ۲۵۰ هزار تومان و ران گوسفندی دو میلیون و ۳۴۰ هزار تومان قیمت دارد. همچنین هر کیلوگرم قلوه‌گاه گوسفندی یک میلیون تومان و راسته گوسفندی مغزشده یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان عرضه می‌شود.

در بخش گوشت گوساله نیز قیمت‌ها متفاوت است؛ به‌طوری‌که هر کیلوگرم ران گوساله دو میلیون و ۶۰۰ هزار تومان، مغز ران ممتاز دو میلیون و ۳۴۰ هزار تومان، سردست ممتاز دو میلیون و ۳۴۰ هزار تومان و ماهیچه ممتاز دو میلیون و ۴۷۶ هزار تومان قیمت‌گذاری شده است. همچنین هر کیلوگرم گوشت چرخ‌کرده گوساله ممتاز با قیمت یک میلیون و ۵۲۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. مقایسه قیمت قطعات مختلف نشان می‌دهد انتخاب نوع گوشت تأثیر قابل توجهی بر هزینه خانوار دارد. برای مثال، خرید یک کیلوگرم ران گوساله دو میلیون و ۶۰۰ هزار تومان هزینه دارد، در حالی که قیمت یک کیلوگرم گوشت چرخ‌کرده گوساله ممتاز یک میلیون و ۵۲۰ هزار تومان است؛ یعنی اختلافی بیش از یک میلیون تومان برای هر کیلوگرم.

ثبات نسبی بازار دام در برابر قیمت‌های بالای گوشت

در همین رابطه، منصور پوریان، رئیس شورای تامین دام کشور در گفت‌وگو با ایسنا، درباره آخرین وضعیت تولید، عرضه و قیمت دام زنده اظهار کرد: بازار دام در فصل پاییز از ثبات نسبی برخوردار بوده و شرایط تولید در بخش دام سبک و سنگین، چه در حوزه دام‌های کشتاری و چه دام‌های مولد، مطلوب ارزیابی می‌شود. همچنین زایش‌های پاییزه، به‌ویژه در بخش دام سبک، روند مناسبی داشته که می‌تواند به حفظ و تقویت جمعیت دامی کشور کمک کند. افزایش قیمت گوشت در ماه‌های گذشته، به‌ویژه در تابستان و تحت تاثیر شرایط جنگی و نوسانات بازار، موجب افزایش تمایل دامداران به فعالیت در بخش پرواربندی شد. بر همین اساس، بسیاری از دامداران و پرواربندان به سمت نگهداری و پروار دام‌های نیم‌گوشت، دام‌های کم‌وزن و برخی دام‌های ماده حرکت کردند که نتیجه آن رشد قابل توجه فعالیت‌های پرواربندی در مقایسه با سال گذشته بوده است.

پوریان ادامه داد: بخش قابل توجهی از دام‌هایی که در ماه‌های گذشته وارد چرخه پرواربندی شده‌اند، در فصل زمستان به وزن مناسب کشتار خواهند رسید. بنابراین انتظار می‌رود در ماه‌های آینده با افزایش عرضه دام پرواری و حجم مناسبی از تولید گوشت داخلی روبه‌رو باشیم.

رئیس شورای تامین دام کشور با اشاره به وضعیت دام سنگین تصریح کرد: شرایط پرواربندی گوساله نیز در مقایسه با سال گذشته بهبود یافته و در بخش نژادهای خارجی از جمله هلشتاین و سیمینتال و همچنین گوساله‌های دورگ و بومی، رشد مناسبی به ثبت رسیده است.

▣ افزایش توجه دامداران به پرورش گاومیش

وی با تاکید بر افزایش توجه تولیدکنندگان به پرورش گاومیش گفت: یکی از تغییرات مثبت در بخش دام سنگین، افزایش تمایل دامداران به پرورش این دام است. با توجه به افزایش هزینه‌های تولید و تفاوت هزینه تغذیه گاومیش با برخی نژادهای گاو، این دام به یکی از گزینه‌های مورد توجه دامداران تبدیل شده است. دسترسی مناسب‌تر به برخی نهاده‌های مورد نیاز گاومیش در داخل کشور و همچنین افزایش تقاضا برای شیر این دام در صنایع لبنی، به‌ویژه واحدهای تولید بستنی و کره، موجب شده جمعیت گاومیش‌های مولد روند افزایشی داشته باشد. در حال حاضر گوشت گاومیش داخلی نیز سهم مشخصی در سبد عرضه گوشت کشور پیدا کرده و توسعه پرورش این دام می‌تواند به جبران بخشی از ناترازی‌های تولید گوشت در بخش گوساله کمک کند.

رئیس شورای تامین دام کشور با اشاره به اهمیت حفظ جمعیت دام‌های مولد اظهار کرد: حفظ دام‌های مولد، چه در بخش دام سبک و چه دام سنگین، اهمیت زیادی دارد؛ زیرا تداوم تولید و افزایش ظرفیت عرضه در آینده به این جمعیت وابسته است. بازار دام در هفته گذشته با برخی افزایش قیمت‌های محدود و مقطعی در مناطق مختلف مواجه شد، اما این نوسانات فراگیر نبود و قیمت‌ها مجددا به محدوده قبلی بازگشت.

افزایش سهم علوفه داخلی در تغذیه دام

به گزارش ایسنا، رئیس شورای تامین دام کشور توسعه تولید علوفه داخلی را یکی از عوامل مؤثر در بهبود شرایط دامپروری دانست و اظهار کرد: تولید یونجه در بسیاری از مناطق کشور افزایش یافته و بخش قابل توجهی از محصول تولیدشده در اختیار دامداران قرار گرفته است. بر اساس برآوردهای موجود، سهم یونجه و علوفه داخلی در سبد تغذیه دام از حدود ۱۲ درصد به ۴۷ درصد افزایش یافته که این موضوع نقش مهمی در تأمین خوراک دام و حمایت از فعالیت‌های پرواربندی دارد.

پوریان با اشاره به اهمیت یونجه در تغذیه دام‌های شیری و گوشتی تصریح کرد: مناسب بودن قیمت یونجه داخلی در مقایسه با برخی نهاده‌ها و خوراک‌های وارداتی، موجب شده دامداران تمایل بیشتری به استفاده از این محصول داشته باشند. توسعه سطح زیر کشت یونجه و تداوم تولید علوفه در داخل کشور می‌تواند وابستگی دامداری‌ها به نهاده‌های وارداتی را کاهش دهد و زمینه رشد بیشتر تولید دام و گوشت را فراهم کند.

▣ ظرفیت تولید دام بیشتر از نیاز بازار است؟

وی درباره میزان دام مورد نیاز برای تامین مصرف کشور اظهار کرد: نیاز ماهانه بازار در بخش دام سبک حدود ۹۰۰ هزار راس گوسفند و در بخش دام سنگین حدود ۴۵ تا ۵۰ هزار راس است. برآوردهای موجود نشان می‌دهد، بیش از پنج میلیون راس دام سبک آماده کشتار در ماه و در بخش دام سنگین نیز بیش از ۱۱۰ هزار راس دام برای کشتار وجود دارد. این ارقام نشان می‌دهد ظرفیت تولید و عرضه دام داخلی در مقایسه با نیاز بازار در وضعیت مناسبی قرار دارد.

رئیس شورای تامین دام کشور با اشاره به میزان مصرف گوشت در کشور گفت: مصرف ماهانه گوشت کشور حدود ۷۰ هزار تن برآورد می‌شود و پیش‌بینی ما این است که در ماه‌های پاییز حدود ۵۰ هزار تن گوشت از محل تولید داخلی تامین شود. علاوه بر تولید جاری، حدود ۲۰ هزار تن گوشت نیز به‌صورت منجمد در ذخایر سردخانه‌ای وجود دارد که استفاده از این ذخایر در کنار تولید داخلی می‌تواند به پوشش نیاز بازار کمک کند.

وی درباره وضعیت واردات گوشت نیز اظهار کرد: میزان واردات گوشت در سال جاری محدود بوده و بر اساس آمارهای اعلام‌شده، از ابتدای سال حدود ۲۰ هزار تن گوشت وارد کشور شده است. این میزان در مقایسه با ظرفیت تولید داخلی رقم بالایی نیست و نشان می‌دهد بخش عمده نیاز کشور متکی بر تولید داخل است.

▣ افزایش تولید دام لزوما به کاهش قیمت گوشت منجر نمی‌شود

پوریان در پاسخ به این پرسش که آیا افزایش تولید و عرضه دام می‌تواند به کاهش قیمت گوشت برای مصرف‌کنندگان منجر شود؟ اظهار کرد: باید میان وضعیت تولید دام و قیمت گوشت در بازار مصرف تفاوت قائل شد. افزایش جمعیت دام و بهبود تولید به معنای افزایش ظرفیت تأمین بازار است، اما لزوماً به کاهش قیمت در سطح خرده‌فروشی منجر نمی‌شود. در شرایط فعلی، بازار کالاهای مختلف از جمله گوشت تحت تاثیر افزایش هزینه‌ها، نوسانات اقتصادی و شرایط جنگی قرار دارد و نمی‌توان صرفا بر اساس رشد تولید، انتظار کاهش قیمت را داشت. رئیس شورای تامین دام کشور با اشاره به فاصله قیمت دام در بخش تولید و گوشت عرضه‌شده به مصرف‌کننده گفت: در برخی موارد قیمت‌ها در بازار مصرف متناسب با شرایط تولید حرکت نمی‌کنند. این مسئله تنها به گوشت محدود نیست و در بازار سایر کالاها نیز مشاهده می‌شود.

وی با تاکید بر ضرورت توجه به ظرفیت‌های تولید داخل تصریح کرد: با وجود فشارهای اقتصادی و شرایط دشوار ماه‌های گذشته، بخش دامپروری کشور توانسته ظرفیت‌هایی از جمله توسعه پرورش گاومیش، افزایش تولید علوفه داخلی و رشد فعالیت‌های پرواربندی را تقویت کند. حفظ جمعیت دام مولد، حمایت از تولید علوفه و استمرار فعالیت واحدهای پرواربندی می‌تواند به پایداری تولید و تأمین گوشت مورد نیاز کشور در ماه‌های آینده کمک کند؛ به‌ویژه آنکه با ورود دام‌های پرواربندی به چرخه کشتار در فصل زمستان، انتظار می‌رود حجم عرضه دام و گوشت داخلی افزایش یابد.

سخن پایانی

در مجموع، آنچه از وضعیت بازار گوشت قرمز برمی‌آید، فاصله معنادار میان شرایط تولید و قیمت نهایی این محصول برای مصرف‌کنندگان است. از یک سو، آمارهای اعلام‌شده از سوی فعالان صنعت دامپروری از افزایش ظرفیت پرواربندی، رشد عرضه دام آماده کشتار و بهبود تولید داخلی حکایت دارد و از سوی دیگر، قیمت برخی قطعات گوشت همچنان در سطحی قرار دارد که خرید آن را برای بخش قابل توجهی از خانوارها دشوار کرده است. به نظر می‌رسد مسئله بازار گوشت امروز تنها به میزان تولید و عرضه دام محدود نمی‌شود، بلکه نحوه انتقال محصول از دامداری به بازار مصرف، هزینه‌های کشتار، توزیع و حلقه‌های واسطه‌گری نیز باید مورد توجه قرار گیرد. در نهایت، افزایش تولید زمانی می‌تواند به بهبود معیشت خانوارها منجر شود که آثار آن در قیمت خرده‌فروشی نیز نمایان شود؛ در غیر این صورت، رونق تولید در دامداری‌ها لزوماً به معنای ارزان‌تر شدن گوشت در سفره مردم نخواهد بود.